

Vymezení kapacity v tržním řádu obce podle živnostenského zákona

13.9.2023 - Kamila Abbasi | Ústavní soud ČR

Plénium Ústavního soudu (soudce zpravodaj Jaromír Jirsa) zrušilo ustanovení čl. 3 odst. 1 nařízení obce Holubice č. 1/2019, tržní řád, ze dne 24. 10. 2019. Ve zbývajících částech návrh odmítlo.

Ředitel Krajského úřadu Jihomoravského kraje navrhl zrušení nařízení obce Holubice č. 1/2019, tržní řád, ze dne 24. 10. 2019 pro jeho rozpor s § 18 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení čl. 3 odst. 1 nařízení zastupitelstvo obce přijalo v následujícím znění: *„Počet prodejních míst a jejich výměru stanoví Obecní úřad Holubice a vhodným způsobem o tom informuje prodejce a poskytovatele služeb (dále jen prodejci).“* Podle navrhovatele obec může tržním řádem stanovit kapacitu tržště (tedy počet prodejních míst) podle živnostenského zákona. Má-li však v úmyslu kapacitu tržště upravit, je povinna tak učinit vždy výslovně a přímo v tržním řádu, který musí obsahovat skutečné určení kapacity. Přitom nelze upravit kapacitu například odkazem na budoucí úpravu mimo tržní řád, jako tomu bylo v případě čl. 3 odst. 1 nařízení.

Ústavní soud po projednání návrhu čl. 3 odst. 1 nařízení zrušil. Přisvědčil navrhovateli v tom, že v případě tohoto ustanovení obec Holubice překročila zákonem předvídané meze zmocnění. Obec musí kapacitu tržště podle § 18 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona vymežit konkrétním způsobem přímo v tržním řádu a nemůže se odkazovat na následnou (budoucí) úpravu nacházející se mimo něj.

Podle zákona o obcích je obec oprávněna vydávat nařízení v přenesené působnosti na základě zákona a v jeho mezích, je-li k tomu zákonem zmocněna. Při vydávání nařízení jde o výkon státní správy, jehož ústavní základ je obsažen přímo v Ústavě. Není přípustné, aby zastupitelstvo obce (nebo rada obce, je-li zřízena) nařízením delegovalo pravomoc ke stanovení kapacity tržště na sebe či jiný orgán, protože v takovém případě jde o postup vybočující ze zákonných mezí. Zakotvení pověření ke stanovení kapacity tržště v napadeném nařízení je tak nezákonné proto, že k němu zastupitelstvo obce není zmocněno živnostenským ani jiným zákonem. Nadto zastupitelstvo obce Holubice přeneslo pravomoc vymežit kapacitu tržště na obecní úřad, který k rozhodování v přenesené působnosti v této oblasti není oprávněn.

Ústavní soud proto jedno z ustanovení nařízení obce Holubice zrušil dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů. Ve zbytku návrh odmítl jako zjevně neopodstatněný z důvodu absentující argumentace. Rozhodoval v situaci, kdy již krajský úřad pozastavil účinnost nařízení. Rozhodnutí krajského úřadu o pozastavení účinnosti pozbyde platnosti dnem, kdy rozhodnutí Ústavního soudu nabude právní moci. Od tohoto okamžiku bude napadené nařízení ve zbylé (nezrušené) části znovu vyvolávat právní účinky. Postup krajského úřadu, který pozastavil účinnost nařízení jako celku (nikoliv dílčího ustanovení), Ústavní soud nepovažoval za účelný. V obecné rovině není vhodné pozastavovat účinnost celého nařízení a navrhopvat jeho zrušení, je-li fakticky namítána nezákonnost či protiústavnost jednotlivého ustanovení, neboť ve zbývajících částech může mít daný předpis pro obec svůj význam.

<https://www.usoud.cz/aktualne/vymezeni-kapacity-v-trznim-radu-obce-podle-zivnostenskeho-zakona>